

Na Nemškem so ti ljudje drugače postopali. Vsa nemška kultura na Slovenskem v teh časih ni bila počenega groša vredna. Ali vas ponemčeni meščani na slovenskem Štajerskem ne boli, ko vidite, kaj bi lahko bilo nastalo prelepega modrnega gospodarstva na teh, tudi vaših slovenskih tleh, ko bi se v pravem času zavedli, da živite sredi največjega naravnega bogastva leni in brezbrizni? Tudi toplice ste puščali iz rok. Vemo, da začetki premogokopov, rudarstev, toplic veliko denarja snedo, ali kaj bi bilo nekaj žrtev napram milijonom vrednosti, ko je južna železnica odprla naš svet svetovnem prometu. Kante, nesreče je novodobno gospodarstvo povsod imelo v spremstvu. Radi bi zvedeli, — kdaj je na Slovenskem prva fabrična mašina delati začela! — Menda se je to zgodilo še le pred kakimi 15 leti! — Tu vidite gospodje ponemčeni kaj vam je vsa blažena nemška kultura, kakor ste jo vi kultivirali, donesla. Malo je napravila iz vas krepkih modernih gospodarjev. To pa zato ne, ker niste stali z narodovo maso v dotiki, ker ste jo vi meščani, — o kakem plemiču se to samo ob sebi razume, — čez rame gledali. Nemškim meščanom v rajhu, francoskim je že davno a 17—18 stoletju prišlo na um, da so udje narodovi in da brez naroda nič ne pomenijo da je le meščan tedaj krepak gospodar, ako ga krepak kmet zasloni. V teh deželah so se kmetje že v 18 stoletju rešili tlake in desetine, meščan jim je zraven vilo pomagal, francoski celo jim dal v veliki revoluciji brez vseh plačil odveznin proste lastine in sta potem oba ta dva važna činitelja v narodovem gospodarstvu povzdignila kmetijo in meščansko delo tako, da danes in že dolgo tudi industrija narodno gospodarstvo teh narodov zalagata. Tam se izseljuje prevečni ljud, pri nas pa najpotrebnejše moči kmetije in zdaj že tudi meščanstva mlajše moči. Ko bi se bili vi zadevali svoje naloge, bi danes slovanski jug avstrijskim državnikom kaj družega bil kakor je: rekrucijski okraj za prostake-vojake in davke in tudi avstrijska država kaj družega kakor je. Le tukaj in v gorenjem Štajerju je Avstrija imela pogoje lahkega večjega industrijelnega razvoja.

Na Trst nobeden vas ponemčencev ni gledal in gospodarsko se niste nikdar z meščani na Kranjskem, v Primorju pogovarjali. Neumne, nič vredne kazinske igrarice ste imeli, kjer so vas nemški uradniki in profesorji s frazami krmili, ljudje, ki sami nič poštenega niso znali. Še nikdar niso poslali kaj pametnega, več omikanega Nemca od zgoraj mej nas. Saj avstrijski Nemci sami v teh časih niso kaj prida ljudi izgojevali.

Zlaj upijemo vsi. Maščuje se vsak greh proti naravi in proti domoljubju.

Politični pregled.

Poslanska zbornica. — V seji dne 9. marca je bila volitev družega podpredsednika. Izvoljen je bil češki poslanec dr. Žaček. Dvořakov predlog, naj se razveljavi cesarska neredba iz l. 1854 se je odkazal justičnemu odseku in sprejel

se je predlog, naj vlada čim prej predloži načrt vojaškega kazenskega zakona in vojaškega kazenskega postopnika. — V seji dne 12. t. m. je tržaški poslanec dr. Hortis interpeliral vlado, zakaj je na poštnem pečatniku v Škedenju dala napraviti tudi slovensko imenovanje. Potem je prišel na razpravo rekrutni zakon za l. 1900. Generalna debata je bila prav kratka, a vseskozi politična. Oglasila sta se tudi dva slovanska poslanca, Berks in Pogačnik. Prvi se je zavzemal za narodno avtonomijo, drugi je govoril o zglaševanju rezervistov pri kontrolnih shodih in grajal, da se oficirji silijo, da morajo biti člani kazinskih društev. V imeni čeških poslancev je izjavil Engel, da so opustili obstrukcijo proti rekrutnemu zakonu zgolj z ozirom na cesarja in na državo, nikakor pa ne iz ozirov na vlado. V isti seji se je vnela ostra razprava, ker je socijalnopolitični odsek naznanil, da svojih posvetovanj o predlogih zastran premogarskega štrajka ni mogel končati. Ministrski predsednik Körber je naznanil, da predloži vlada po veliki noči načrt, s katerim se uredi premogarsko vprašanje z ozirom na vse interese, kar jih pride v poštev. Tudi o očitnem kršenju nevtralitete glede vojne v južni Afriki se je govorilo v tej seji, Körber je pojasnil, da vlada ni ničesar storila in ničesar opustila s čimur bi bila grešila proti nevtralnosti. Wolf pa s tem pojasnilom ni bil zadovoljen. Udrihal je ostro na razne strani in zahteval, naj se o vladnem odgovoru otvori debata, kar pa je zbornica odklonila. V seji dne 13. t. m. se je najprej dokončala razprava o rekrutnem zakonu. Zbornica je zakon sprejela. Potem se je vnela jako viharna debata glede premogarskega štrajka. Socijalni demokrat Daszynski je z največjo brezobzirnostjo razpravljal o premogarskih razmerah in ostro napadal vlado in njene organe ter lastnike premogokopov, mej katerimi se nahaja tudi član cesarske rodbine. Daszynski je bil poklican k redu, radi česar je prišlo do burnih prizorov, kateri so se pojavljali, ko je govoril krščanski socialista Steiner in ko je krsčanski socialista Gregorig prejel podpredsednika Pradeja, češ, da pač takoj poseže vmes, če se židom na prste stopi, da pa je trdovratno molčal, ko je Daszynski žalil člana cesarske rodbine. Zbornica je imela tudi včeraj sejo. Danes bo volila člane delegacije, potem pa pojde na počitnice.

Gospodska zbornica je imela dne 14. t. m. sejo, v kateri je sprejela rekrutni zakon in se izrekla proti temu, da bi se obrtni odsek proglasil permanentnim, kar je mej ljudskimi zastopniki obudilo največje ogorčenje.

Čehi in obstrukcija. — Čehom se zljaj očita nedoslednost, ker so odnehali od obstrukcije glede rekrutnega zakona, dočim ne marajo odnehati od obstrukcije glede druge železniške zveze s Trstom in glede tržaških pristanskih stavb. Zlasti se pritiska na Slovence, naj bi oni Čeha odvrnili od obstrukcije, prav kakor bi Slovenci ne vedeli, da hoče vlada s svojo predlogo o drugi železniški zvezi s Trstom samo dobiti potreben denar, da bi ne prišla v take stiske kakor Kaizl.

Narodna avtonomija. — Odstavljeni voditelj nemških nacionalcev dr. Steinwender je izdal te dni brošuro, v kateri se je zavzemal za podreditev Avstrije pod prusko komando in za ustanovitev skupnega parlamenta samo za Nemce na principu narodne avtonomije. Resni politiki se njegovim izvajanjem ne morejo načuditi.

Deželni zbori se skličejo še tekom prihodnjega tedna in sicer na dan 26. marca. Zborovali bodo do začetka meseca maja.

Papež Leon XIII. je obhajal pretekli teden devetdesetletnico svojega življenja. Z odkritosrčno ljubeznijo se ozira ob tej priliki vse katoliško krščanstvo na osivelega vladarja cerkve, ki kljubu svoji starosti in nemirnim časom z močno roko vodi težavne vladarske posle. Vse se mu klanja ob tej priliki od vladarja do najubornejšega delavca, od največje države do najbolj neznatnega društva. Tudi sovražniki katoliške

cerkve in papeštva mu ne morejo odrekati spoštovanja in občudovanja. Ves katoliški svet pa se združuje v pristrčni želji: Bog še nam dolgo ohrani našega papeža Leona XIII.

Ogerska — Nedavno je dunajski „Vaterland“ predbacial bivšemu ogerskemu ministru predsedniku, da je v inozemstvu nabiral denar za volilno agitacijo — namreč za volilni fond liberalne stranke, da pa denarja ni izročil svojemu nasledniku, pl. Szellu, ter da je dispozicijski zaklad za leto 1899. porabil, še predno je bil isti dovoljen. „Vaterland“ je mej tem že objavil popravek, a svojega zaupnika ni hotel imenovati!!! S to afero se je bavila ogerska zbornica poslancev v tajni seji. Poslanec Rakovski je vprašal, ali so zgoraj navedene vesti v „Vaterlandu“ resnične? Ministerski predsednik pl. Szell je odgovoril, da on osebno ni prevzel blagajne, ampak da to že od nekdanj delu neki mnogoletni ministerjalni uradnik. Minister Fájervary je izjavil, da je vprašal Banffyja glede obtožeb proti njemu, a Banffy da je odgovoril kategorično, da nikdar ni dobil niti novčiča iz inozemstva. Poslanec Ugron je izjavil, da je dopis v „Vaterlandu“ objavljen na podlagi njegovega pisma. Poslanec Gajary je izjavil na podlagi temeljitih preiskovanj, da Banffy ni dobival denarja iz inozemstva. Ugron je rekel, da ga izjava Gajaryjeva ni prepričala. On bi umaknil besede le proti častni besedi pl. Szella, da ni res, kar je trdil on (Ugron). Minister pl. Fájervary je izjavil, da v decembru 1898. ni bilo denarja za strankarske namene. Potem so zaključili sejo. Banffy je pozval Ugrona na dvoboj na samokrese. Dvoboj se je vršil, a zadet ni bil nihče. Ugron je pozval tudi Fájervaryja na dvoboj, a ker je Fájervary poziv odklonil, ga je Ugron v odprtem pismu imenoval staro babo

Bolgarska. — Vladni krogi razglashajo, da so popolnoma neosnovane vesti, da namerava knez Ferdinand proglašiti neodvisnost Bolgarske in sebe proklamirati kraljem. Bržčas je ta izjava bila izdana pod utisom, da zbira Turčija večjo armado na bolgarski meji.

Macedonija. — V zadnjem času se je v raznih krajih Macedonije pojavilo prav nevarno gibanje. Na jedni strani so se začeli Arnavtje upirati turškim oblastvom in so bili doslej brez uspeha vsi poskusi, ukrotiti in pomiriti te divje čete. Na drugi strani pa so se začeli gibati tudi Srbi in Iolgari. Turška vlada si hoče, kakor svedočijo razne okolnosti, tudi to pot pomagati iz stiske po starem receptu, namreč na ta način, da našenjuje Arnavte proti Bolgarom in Srbom. V tem slučaju utegne priti do strašnega klanja. Sumi se, da igra pri vsem tem veliko ulogo angleški denar.

Nemčija. — Gibanje proti lex Heinze, s katero se hoče pod pretvezo, da gre za zaščito нравnosti, utesniti vsako svobodnejše gibanje v književnosti in umetnosti, je zadobilo velikanske dimenzije. Vsa inteligentna Nemčija se je zakonu uprla. Vlada obeta, da zakona v sedanji obliki na noben način ne odobri, na drugi strani pa proglašja, da tej deloma oziroma po večini ta zakon povsem ugaja. Pričakovati je še zanimivih bojev.

Francija. — Te dni je bilo sedanje ministrstvo v jako veliki nevarnosti. Finančni odsek je hotel z malo zvijačo onemogočiti sklepanje o proračunu, v katerem slučaju bi bila vlada morala odstopiti. V zbornici pa je vlada dobila večino na svojo stran in je izposlovala, da se jej je dovolil finančni zakon.

Vojna v južni Afriki. — Sreča je hrabrim Burom pokazala hrbet. Odkar je moral Cronje kapitulirati, ne dosežejo Buri nikacega večjega uspeha. Prišlo je v tem sicer že na raznih mestih do večjih in manjših bojev in so Buri v nekaterih teh bojih tudi sijajno zmagali. Ali posledic te uspehi niso imeli. Angleška armada je vzlie temu napredovala in dne 13. t. m. je general French zavzel glavno mesto Oranje-republike Bloemfontein. Že prej, namreč dne 5. t. m. sta Klüger

in Steyn brzojavno ponudila angleški vladi mir, zahtevajoč samo, naj pripozna neodvisnost obeh republik. Toda angleška vlada tega neče storiti, nego je naznanila, da vojni ne bo konec, dokler se Buri ne podvržejo. Angleška hoče uničiti obe republiki in jih uvrstiti med svoje kolonije. Boj se bo torej nadaljeval, a če ne bodo druge države intervenirale, se bo prej ali slej končal z uničevanjem Burov.

Zrno do zrna . . .

I.

Slovenci imamo še nekaj denarja. Mnogo ga ni, to je žalostna resnica, vendar sem preverjen, da bi se z denarjem, ki ga še imamo, dala osnovati različna koristna, dobiček noseča podjetja.

Tudi so nekateri naših podzemeljskih zakladov še nedotaknjeni in našli bi še drugih, ko bi jih iskali. — Ravno tako je naša zemlja po nekod precej plodovita in na podlagi naših zemeljskih pridelkov dalo bi se tudi marsikaj dobrega napraviti.

Pobožnost in modrost našega ljudstva obvarovala nas je židovstva, in zato nam je še marsikaj ostalo, kar bi bilo podvzetno židovstvo že zdavnej izkoristilo v svoje sebične namene.

Zato pa, ker imamo še nekaj, zato je skrajni čas, da začnemo pretresati svoje ekonomsko vprašanje ter misliti na prave vire ljudskega blagostanja. To pa se mora zgoditi prej, preden preplavi popolnoma slovenske dežele tuji kapital, po kojem kličejo nekateri naši umni nacionalni ekonomski že dolgo in ki naj bi podjarmil vse, kar še imamo, ter izsesal naše ubogo ljudstvo do mozga.

Vsa industrijalna podjetja na slovenskih tleh so dandanes do pičice v tujih rokah. In kaj imamo od tega? Pač nekaj in to je, da se ošabno in z našimi žulji gmotno podprto tujstvo šopiri na naši zemlji ter ponaša, kakor, da bi bilo vzelo vse pravice v zakup.

Da, tuje mogočno parazitstvo gloje na našem narodnem životu in mi mirno gledamo, kako se debeli in nas uničuje. A to še ni dovolj, da roke navskriž držimo ter potrpežljivo čakamo trenotka, ko nas ta požrešna armada spravi popolnoma svoje žrelo, ampak mi še prav prijazno vabimo to parazitstvo k nam v svate. — Ni li sramota za nas, da si na tak način sami nastavljam puško na prsa?

Proč s tujstvom, proč s tujim kapitalom, to naj bi bilo naše geslo, kajti še le potem, ko bomo izpodkopali tujstvu tla, uprav še le potem bomo gospodarji na svoji rodni zemlji.

Še je čas, da rešimo sebe in zemljo svojo. Ako pa bomo še nadalje tako brezbrizni, kakor dozdej, potem je opravičena bojazen, da nam bode kmalu odklenkalo.

Slovenci se kaj radi malo pobahamo. Če ta ali oni premore nekaj stotakov, pa že misli, da je ves svet njegov in tako visoko glavo nosi, da ne vidi več pred